

HÖGSTA DOMSTOLEN
R 12

INKOM: 2022-10-31
MÅLNR: B 5813-22
AKTBIL: 11

Högsta Domstolen
R 12

HÖGSTA DOMSTOLEN

Mål nr B 5813-22, Jerzy Szczepanek m.fl. ./.. Allmän åklagare angående försök till synnerligen grovt vapenbrott m.m.

Såsom försvarare för Jani Tolvanen får undertecknad i enlighet med beviljat anstånd härmed inge komplettering av tidigare ingivet överklagande och anföra följande.

YRKANDEN M.M.

Jani Tolvanen yrkar att Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd i fråga om försök till synnerligen grovt vapenbrott och med ändring av Svea hovrätts dom ogillar åtalet. Under alla omständigheter yrkas strafflindring.

GRUNDER FÖR PRÖVNINGSTILLSTÅND

Det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen dels för att belysa vilka kriterier som bör gälla vad avser s.k. otjänliga försök – dvs när brottets fullbordan redan i samband med uppkomsten av brottsplanen varit utesluten, dels vad avser straffvärde vid medverkande i mindre mån.

Kontor Södertälje
Järnagatan 6 A, 2 tr

151 72 Södertälje

Tel: 08-550 300 62
Fax: 08-554 407 10

Kontor Huddinge
Box 148

141 28 Huddinge
Besöksadress:
Patron Pehrs väg 10

Kontor Strängnäs
Finningevägen 52

645 42 Strängnäs

Kontor Nyköping
Östra Kyrkogatan 8

611 34 Nyköping

Web
www.advokatomnia.se

ninmar@advokatomnia.se

Org.nr
556657-4934
Innehar F-skattesedel

Pg arvode
52 66 88-7

Bg arvode
400-3752

UTVECKLANDE AV TALAN

Enligt den del av åtalet – som aktuellt överklagande avser – ska Jani Tolvanen (Jani) ha skjutsat Jerzy Szczepanek (Jerzy) till ett förråd och därefter bistått honom med att leta efter vapen, magasin och ammunition.

Jani har medgett att han varit vid det aktuella förrådet tillsammans med Jerzy men bestridit ansvar för gärningen eftersom han saknat kännedom om det varit vapen som Jerzy letat efter i förrådet. Därutöver har Jani även bestridit ansvar eftersom de vapen som tidigare funnits i förrådet hade bytts ut mot en replika redan fyra månader innan han och Jerzy hade varit där, varför hans agerande inte kan betecknas som något annat än ett otjänligt försök.

Tingsrätten som konstaterat att det inte framkommit några bevis som styrker att vare sig Jerzy eller Jani haft kännedom om att det funnits vapen i förrådet innan dagen för det aktuella besöket, dvs den 3 augusti 2021, har i linje med försvarets förmenande konstaterat att deras agerande ska bedömas som ett otjänligt försök. Detta då det rör sig om en djupgående brist i brottsplanen eftersom de riktiga vapnen i förrådet hade bytts mer än fyra månader innan dagen för Janis besök vid förrådet. I sina domskäl har tingsrätten även hänvisat till praxis där utgången blivit densamma i liknande fall där narkotika istället har bytts ut mot något annat och brottsplanen som gått ut på att befatta sig med narkotikan uppkommit först efter att den bytts ut. (RH 2007:61 och RH 2015:21).

Hovrätten har emellertid gjort en annan bedömning och konstaterat att den avgörande bedömningen för om fara föreläggat för brottets fullbordande inte ska ske utifrån att det funnits ett beständigt hinder mot brottets fullbordande. Utan bedömning ska snarare ske utifrån gärningsmannens perspektiv och dennes uppfattning om förutsättningarna för att lyckas med sin gärning, samt dennes inställning till att fullfölja brottet, vid tidpunkten för försöket. Eftersom hovrätten ansett att det utifrån Janis perspektiv berott på slumpen och inte på ett grundläggande fel i brottsplanen att vapnen i förrådet hade bytts ut, har han lagts till last för den åtalade gärningen.

Försvarets uppfattning är att hovrätten – som i och för sig konstaterat att rättsläget är oklart – gjort en felaktig bedömning. Vidare anser inte försvaret heller att de omständigheter som varit

för handen i NJA 2003 s. 670 är jämförbara med förevarande mål eftersom HD-avgörandet tar sikte på ett fall där den aktuella brottsplanen varit helt momentan. För det fall utgångspunkten ska ske helt utifrån gärningsmannens perspektiv, samt dennes subjektiva inställning till att fullfölja brott, medför ett sådant synsätt bestraffning oaktat av om de objektiva förutsättningarna för brott varit uppfyllts eller inte. Omständigheterna i förevarande fall är inte sådana att misslyckandet av att komma i befattning med vapnen – utifrån Janis perspektiv – kan tillskrivas slumpen. Detta hade möjligtvis varit för handen om de riktiga vapnen funnits i det aktuella förrådet men att Jani istället hade medföljt Jerzy till fel förråd i samma utrymme i tron om att vapnen fanns där. Under sådana omständigheter hade det gått motivera att bristen i brottsplanen berott på slumpen.

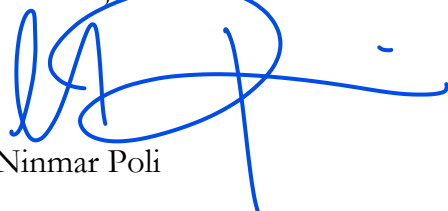
I förevarande fall har det utifrån Janis perspektiv inte varit slumpen som varit avgörande för huruvida det funnits fara för brottets fullbordande eller inte. Det avgörande har istället berott på att de riktiga vapnen byttes ut drygt fyra månader innan den aktuella brottsplanens tillkomst. Någon objektiv möjlighet att främja brott har det således inte funnits för honom oavsett om det funnits en sådan vilja, varför åtalet mot honom måste lämnas utan bifall.

Vidare har hovrätten konstaterat att Janis agerande inte varit särskilt kvalificerat och bedömt det som medverkande i mindre mån. Straffvärdet för det åtalade försöksbrottet har ansetts uppgå till tre års fängelse. Utifrån Janis okvalificerade agerande bör det emellertid finnas förutsättningar för att meddela ett mildare fängelsestraff än det som dömts uts. Då det saknas klargörande praxis på området bör Högsta domstolen, för det fall åtalet inte ogillas med hänvisning till det ovan anförda, i vart fall meddela prövningstillstånd för att klargöra praxis vad avser straffvärde för medverkande i mindre mån.

Mot bakgrund av det ovan hemställs således om bifall till Jani Tolvanens ändringsyrkande samt att Högsta domstolen meddelar prövningstillstånd.

Kostnadsräkning bifogas.

Södertälje den 31 oktober 2022

Ninmar Poli